

De Standaard

Recensie door Gilles Michiels ****

23 januari 2023

Beziel in elke vezel

Koen De Graeve treedt als Orpheus de waanzin tegemoet in deze knetterende theatertrip.

Phile Deprez

Orfeus

Koen De Graeve / Lazarus & Flat Earth Society Orchestra

Wat doe je als de schepping elke dag tegen je knikker knalt? In deze voorstelling – iets tussen theater, stand-up en rapconcert – is Orpheus al drieduizend jaar in leven. Die oneindigheid is zelfs voor een mythisch figuur gekmakend. Als een bezetene raast hij onvermoeibaar tussen oude mythes, filosofische hersenspinsels en faits divers. What doesn't kill you, makes you stranger, buldert Orpheus; zonder dood geen doel.

Koen De Graeve schreef dit vitalistische portret van een vleesgeworden paradox al in 2019, maar door de pandemie bleef het in de koelkast liggen. De acteur noemt het zijn 'meest persoonlijke voorstelling ooit', ontstaan tijdens een midlifecrisis. Orfeus voelt beziel in elke vezel; in tegenstelling tot de meeste van zijn creaties bij Lazarus maakte De Graeve hier alle keuzes zelf.

Toch staat hij niet alleen op het podium. Orpheus, volgens de mythe een dichter-muzikant, wordt geruggensteund door de filmische freejazz van het Flat Earth Society Orchestra, zeg maar de Belgische broer van Snarky Puppy. Zelf boetseert De Graeve met Nederlandse dialecten en een handvol andere talen een hoogsteigen poëzie die je oren doet tintelen.

De taal neemt in Orfeus een loopje met zichzelf. De acteur surft van geniale vondsten naar de meest bizarre bullshit, debiteert eerst grote inzichten over de wereld en raaskalt dan over zijn scrotum. Aan deze duizelingwekkende vaart verdampen de beide even snel. Dat is ook het uitgangspunt van deze race met de tijd, die alle betekenis uitwist nog voor ze zich kan vormen. Orpheus: dertig eeuwen aan herinneringen en de aandacht van een mug.

Alleen nog terug

De Graeve brengt het allemaal met de energie van een hond die achter zijn staart aanholt. De volle 130 minuten neemt hij om de tragiek daarvan te doen indalen. Pas aan het slot, wanneer het stil wordt, vertelt hij het beroemde verhaal van Euridice, die stierf toen Orpheus naar haar omkeek. Vóór dat moment kon hij alleen vooruit, daarna wil hij alleen nog terug.

In dat slot heeft De Graeve de hele doelloze loep van verlangen en wroeging gevat. Maar om dat inzicht te begrijpen, moet je je eerst door hem laten meeslepen op die dolle dooltocht in zijn onderwereld of bovenkamer. Het vergt een groot performer om zoveel kabaal in zoveel stilte te laten eindigen.